

1(41) yanvar-fevral 2013

GÖY QURSAĞI

UŞAQ JURNALI



1.20 AZN



Qurbanova Nərminə, 14 yaş

Qurbanova Nərminə, 14 yaş



Tuşiyeva Luiza, 14 yaş



Əzizova Nuray, 11 yaş



Hüseynov İsmayıl, 13 yaş



Əzizova Nuray, 11 yaş

Yatır sıx meşələr səssiz-soraqsız,
Yatır qoca palıd qol-budağıyla.
Alçaq budaqlarda salxımlanıb buz,
Yatır ağcaqayın son yarpağıyla.

Eşənək yerini itirdi quşlar,
Çaylar gurultusuz, çöl-bayır yatır.
Ayı zağasında aclıqdan bezar,
Yastı dabanını yalayır, yatır.

Girib dağ keçisi dalda yerlərə,
Maral nəfəsiylə əridir qarı.
Yatır cüyürüylə, yatır dağ-dərə,
Pozur bu sükutu qar topaları.

Bir az yüngülləşib qalxır budaqlar,
Onlar lal dayanır, sükut dəmidir.
Üstü buz örtüklü yalqız budaqlar
Kirpiyi qovuşan gəlin kimidir.

Təbiət demir ki, ömür gödəlidir,
Yatır şirin-şirin, bir baxın ona.
Onunçün arxayın uyuyur, bilir,
Bir də qovuşacaq cavanlığına.

Qış lövhəsi

Musa Yaqub



Çukla Gekin qonağılıq

Balaca dostum, sən heç Moskva şəhəri haqqında eşitmisən? Böyük və qədim şəhərdir. Əhalisi də çoxdur. Təbii ki, uşaqları da. Və bu uşaqlar kitab oxumağı, rəsm çəkməyi, aktyorluq etməyi çox sevirlər. Bunun üçün onlar kitabxanalara gedirlər. Moskvanın uşaq kitabxanalarında bunun üçün gözəl şərait yaradılıb.



Biz də - mən, Nailə xala və bir də Fərqanə xala, F.Köçərli adına Respublika Uşaq Kitabxanasının əməkdaşları, bu kitabxanalarda olduq. Oradakı kitabxanaların – Rusiya Dövlət Uşaq kitabxanasının və A.P.Qaydar adına Moskva Şəhər Uşaq Kitabxanasının şəraiti və işi ilə tanış olduq.

Bizim üçün çox maraqlı oldu. Orada uşaqlar kitabxanaya getmək üçün məktəb yaşına çatmağı gözləyirlər. Hətta bir yaşlı körpələr belə kitabxanaya gəlirlər. Əlbəttə, valideynləri ilə. Onlar burada şəkili kitablara baxmaqla yanaşı, özləri də rəsm çəkir, əylənirlər.



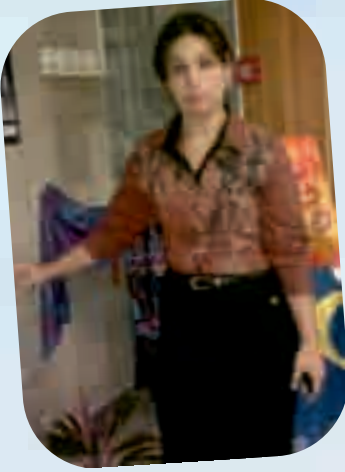
Kitabxanada müxtəlif yaş qrupları üçün müxtəlif zallar var. Hər kəs öz yaşına uyğun şöbəyə müraciət edib istədiyi kitabı alıb evə apara bilər. Kitabxanada gözəl dərnəklər var, uşaqlar bu dərnəklərdə öz ölkələrinin tarixini, mədəniyyətini, ədəbiyyatını öyrənir, rəsm çəkir və kitabxanada keçirilən tədbirlər və oxuduqları kitablar barədə öz rəylərini bildirirlər.



Bu isə Nadejda xaladır. O, uşaqları “Nağıl otağı”na dəvət edib. (“Nağıl otağı”nın qapısı isə yalnız sehrli sözləri bilənlər üçün açılır). Bu gün onlarla maraqlı söhbəti var. Uşaqlar A.S.Puşkinin “Ölmüş şahzadə qız və yeddi bahadır” nağılını dinləyəcəklər.



Rusiya Dövlət Uşaq kitabxanasının fondunda 500000 kitab, jurnal, qəzet və başqa çap məhsulları və notlar, fotomateriallar var. Buna baxmayaraq biz də bu kitabxanaya 100-dən artıq kitab apardıq. “Azərbaycan kitabı fondu”nun təməlini qoyduq.



Məqsədimiz o idi ki, həm kitabxananın əməkdaşları Azərbaycanda çap olunan ədəbiyyatla, onun keyfiyyəti və kəmiyyətilə tanış olsunlar, həm də Rusiyada yaşayan azərbaycanlı uşaqlar öz ana dillərində mütaliə etmək imkanı əldə etsinlər.



A.P.Qaydar adına Moskva Şəhər Uşaq Kitabxanasında isə biz Gek ilə tanış olduq. Budur o. Gek kitabxanaya gələn oxucuları qarşılayır və salamlayır. Onlara kitab seçməkdə kömək edir. Oxucuların və qonaqların suallarına cavab verir. Dostum, bilirsen, Gekin Çuk adlı bir qardaşı da var. Ancaq başqa şöbədə çalışır. Bəs sən heç bilirsen, bu iki qardaşın adı haradan götürülüb? Qoy mən deyim. Axı bu kitabxana Arkadi Petroviç Qaydarın adını daşıyır. Qaydar uşaqların sevimli yazıçısıdır. “Çuk və Gek” isə onun uşaqlar üçün yazdığı hekayələrdən biridir. Bu hekayəni və ümumiyyətlə, Qaydarın hekayələrini oxumağı sənə tövsiyə edirəm.



Moskvadakı kitabxanaların keçirdikləri tədbirlər çox maraqlı və rəngarəngdir.

Burada uşaqlar öz əl işlərini nümayiş etdirirlər.

Amma onu da deyim ki, bizim kitabxanamız da nə işi ilə, nə fondunun sayı və tərkibi ilə, nə də tədbirləri ilə onlardan geri qalır. Gəl, gör. Gözləyirəm.

Sənin Sevil xalan



Bir dəfə o bir şeir oxudu. Nədən idi ... xatırlamıram. Amma o şeiri yaşadığım yadımdadır. Oturduğum otaq qəfil yoxa çıxdı, düşdüm o şeirin içinə. Susanda sanki başqa aləmdəydim, yerə endim, insanların içində olduğumu fərq etdim. Başımı qaldıranda başqalarının da eynilə mənim kimi bisslər keçirdiyini duydum. «Birini də deyin, nə olar», – kimisi dilləndi, kimisi baxışlarıyla istədi. Xanım bir neçəsini də dedi. Maraqlıdır, elə insanlar var ki, öz şeirlərini yazdıqları gözəllikdə deyə bilmirlər. Ancaq o fərqlidir. Hər şeiri bizə başqa cür yaşatdı. Doğrusu, o vaxta qədər onun şairə olduğunu bilmirdim. Yəni povest, roman, hekayə müəllifi kimi tanıyırdım. Sən demə, dəryaymuş, sonra öyrəndim...

Elə kitabları da özü kimidir... çoxtərəfli, maraqlandıran, təəccübləndirən, dodaq büzdüren, başını divara döyməyə vadar edən, gülümsədən...

Uşaq yaşlarında başlayıb yazı-pozuya, məktəbdən. Şeirlərlə. Sonra isə nəsrə də sinayıb özünü. Əsərləri xeyli mükafata layiq görülüb. Qarabağımızın əsir qadınlarından bəhs edən «Zəngül» romanı həm Azərbaycanda, həm başqa ölkələrdə maraqla qarşılanıb. «Göylərdə keçən ömür», «Vicdan dustağı» sevilən əsərlərindəndir. Bizim kitabxanada Nüşabə xanımı tez-tez görmək olar: kitabları da sevir, uşaqları da. Onun yeni kitablarını, yadımdadırsa, sənə tövsiyə eləmişəm, dostum. Amma məsləhətim var, Nüşabə xanımı görəndə, könlünün xoş vaxtında ondan bir şeir istə: bu, başqa aləmdir.

Bu günlərdə doğum günüdür. Bir oxucu təşəkkürünün yanında bir də insani sevgiyə yer var: «Nə yaxşı ki, varsınız!»

NÜŞABƏ MƏHƏMMƏDOVA

Dünyanın bir şəfəq rəngi var. O rəngdə bütün rənglərin çaları cəmləşib. Bu çalarlar arasında çoxlarına anlaşıqlı olmayan rənglər var ki, adı məlum deyil.

Bu, sevinc, qürur, fərəh, ümid, uğur rəngidir ki, sənin varlığında birləşib. Bu rənglər sənin qollarının arasında, gözlərinin bərəsində, addımının atışında, qarşımda duruşunda sayrışır.

Ritmi hansı notlardan ibarət olduğu heç kəsə bəlli olmayan, heç bir bəstəkarın bəstələmədiyi, İlahidən pay göndərilmiş bir şəfa var ki, bu xoşbəxtliyi ancaq analar duyar. Bu, körpə ilk dəfə işıqlı dünyaya təşrif buyuranda çıxardığı «inqə» səsidir. İlahi bu səslə analara anlaşılmaz hisslər bəxş edir – rahatlıq və narahatlıq, xoşbəxtlik və həyatın bütün rənglərini görmək üçün, gözə görünən və görünməyən nemətlərin dadını dadmaq üçün özünəməxsus ədviyyatdan yağrulmuş bir kündəni öz canınla, qanınla yoğurub sənə bəxş edir.

Bu nemətin dadını duyduqca özün də dəyişir, püxtələşir, mətinləşir və yeri gələndə acizləşirsən. Bunların hamısını bizə bəxş edən «övlad» adlı bir körpəkdir ki, o, ana gözündə heç vaxt böyümür, elə bir körpə kimi də qalır.

Duya-duya yaşayaraq yazdığım bu hissləri altı min üç yüz on altı gün bundan əvvəl sən mənə bəxş etdin, mənim şirin balam!!! Dünyanın şəfəq rənginə boyadın məni. Soyuq, sərt, sırsıralar arasında qaynar günəş hərəkətilə məni isitdin, ömrümə bir nur yağışı çiləyərək, ilk çıxardığın səslə məni həyata həvələndirən, qürurla yaşamağıma sərəncam verən, Muradıma çatdığımdan xəbər verən xoşbəxtlik himnini səsləndirdin.

Altı min üç yüz on altı gündür ki, boyunda, səsinə, varlığında, baxışında cəmlənən şəfəq rəngiylə mənə sığal çəkir, ömrümə-günümə heç kəsdən eşitmədiyim layla çalır, saçlarıma bəyazlıq gətirən naxışlarla, dodaqlarıma təbəssüm gətirən səsinlə varlığımdan boylanırsan. Nə yaxşı ki, sən varsan, nə yaxşı ki, Yaradan var, deyirəm!!!

Bu gün isə daha həyəcan dolu sevincli günü yaşadırsan mənə...

Bir neçə saatdan sonra «Son zəng» səslənəcək. Bu, cəmiyyətdə uşaqlığına «əlvada» olacaq. İstəsən də, istəməsən də daha məktəbə gedib parta arxasında əyləşməyəcəksən. Bunlar sənə nə qədər kədər gətirsə də, mənə qol-qanad verir. Sənə baxıb qürur hissi keçirməyim üçün zəmanət, müstəqilliyin üçün inam gətirir.

DÜNYANIN ŞƏFƏQ RƏNGİ

Oğlum Murada

MƏDLİ

Bu yaraşıqlı, qırmızı pandaya haradasa rast gəlmisən? Əgər internetlə əlaqən varsa, o dəqiqə taparsan – o, «Firefox» brauzerinin prototipidir. Hə, ingiliscə «firefox» (qırmızı panda) – hərfi tərcümədə «alovlu tülkü» deməkdir, ancaq «Mozilla» şirkəti məhz qırmızı pandanı özü üçün talisman seçib.

Ev pişiyinə oxşayan bu panda Çində, Hindistanda və Nepalda yaşayır. Başqa ölkələrin təbii şəraitləri ona yaşamağa imkan vermir.

Qırmızı pandanı «təhlükəyə məruz qalan» növ kimi Beynəlxalq Qırmızı Kitaba salıblar. Çünki təbiətdə onun sayı cəmi 2500-dür.

Xoşbəxtlikdən, qırmızı pandanı milli parklarda saxlamaq mümkündür, onlar insanların yaratdıqları xüsusi şəraitə uyğunlaşa bilirlər. İndi dünyanın 85 zooparkında 300 qırmızı panda yaşayır. Son iyirmi ildə isə 300 qırmızı panda dünyaya gəlib.

Bu balaca pandalar qayalıqları, ağacların koğuşlarını özlərinə sığınacaq seçirlər. Əsasən 1800-4800 m yüksəklikli dağlarda yaşayırlar. Yeməkləri isə ağac yarpaqlarıdır.

Qırmızı panda pişiyə, tülküyə, yenota və ayıya çox oxşadığından alimlər uzun müddət onu hansı növə aid etmək üstündə mübahisələr aparırdılar. Bu yaxınlarda isə onu ayrıca – kiçik pandakimilər ailəsinə aid etdilər. Böyük və tənbel ağ-qara pandalarla qırmızı pandaları yalnız çox qədim bir əcdadları birləşdirir.

Qırmızı panda







Dözümmü, Çözümmü?

Bəzi hallarda dərman, həkim tapınca xeyli vaxt itirirsən. Yaxud sənə iynə vuracaqlarını, ya da dişini çəkəcəklərini düşünəndə dözməyə üstünlük verirsən. Elə də olur ki, heç dərman da kömək eləmir. Amma o hallara dair digər insanların, təəccüblü və bəzən gülməli görünsə də, yoxlanmış və düzgün çözümləri var.

Yanıdakının dediyini eşitmirsən?

Sağ qulağını ona tərəf çevir. Çünki anlaşılmaz danışığı sağ qulaq daha yaxşı ayırd edir. Sol qulaqla isə sakit musiqini dinləyə bilərsən, o, musiqiyə daha həssasdır.

İynədən qorxursan?

Ətinə iynə batıranda öskür. Öskürən zaman döş qəfəsində və onurğa beyninin mayesində gərginlik artır və ağrı reseptorlarının hissiyyatı azalır. Bu səbəbdən də iynənin ağrısı güclü hiss olunmur.

Burnun tutulub, nəfəs ala bilmirsən?

Dilinlə damağını bas, qaşlarının arasını isə barmağınla masaj elə. 20 saniyə sonra rahat nəfəs ala bilərsən.

Yanğıdan yata bilmirsən?

Mədəndə yanğı varsa, səni yatmağa qoymursa, sol böyrü üstə çevril. Sübut olunub ki, bu, duz turşusunun mədədən qida borusuna düşməsinin qarşısını alır.

Dişin ağrıyır?

Əlini aç, buz parçasını baş və şəhadət barmağı arasında qalan hissəyə sür. Bu, ağrıyan dişdən beynə gedən siqnalı əngəlləyir.

Barmağını yandırmısan?

Barmağının üstündə suluq yaranmasın deyə başqa barmağıyla oraya bas (ancaq barmağın təmiz olmalıdır, yanq bakteriyaları dəriyə daha tez keçirir). Bu, buz kimi ağrını azaltmasa da, suluq əmələ gəlməsinin qarşısını alır.

Qaçanda böyrün ağrıyır?

Bəzi uşaqlar qaçışdan sonra böyürlərində ağrı hiss edirlər. Bədənin ağırlığını sol ayaq üstünə atanda nəfəs ver. Bu, qaraciyərin diafraqmaya təzyiqini azaldır və böyürdə ağrı hissini aradan qaldırır. İnsanların çoxu sağ ayaqlarını atanda nəfəs verirlər, bu isə qaraciyərə təzyiqi artırır və ağrı hissi yaradır.

Burnun qanayır?

Əgər burnun qanayırsa, pambığı dilçəyin yanında damağına bas. Bu, burun çəpərinin qarşı tərəfinə təzyiqi azaldaraq qanaxmanı kəsir.

Boğazın qovuşur?

Qulaq məməsini masaj elə. Bu, qulaq reseptorlarını aktivləşdirir və boğazda spazm yaradır. Bunun sayəsində boğazın qovuşmağı azalır.



11

Ürəyin tez-tez döyünür?

Ürəyin tez-tez döyünürsə, baş barmağına üfür. Bu, hərəkəti sinirə təsir edir və ürəyin yığılıb-açılmasının tezliyini azaldır.

Qolun keyiyib?

Qolun keyiyibsə, onu silkələməyə tələsmə. Bunun əvəzinə başını dairəvi hərəkət etdir. Qolun keyiməsi boyun əzələlərinin sinirləri basması ilə əlaqədardır. Başını döndərməklə sinirləri bu təzyiqdən azad etmiş olursan, əlinin də hissiyyatı bərpa olunur.

Əzbərləməlisən?

Hansısa məlumatı əzbər öyrənməlisənsə, yatmadan qabaq mətni bir neçə dəfə təkrarla. Yuxu vaxtı beyin məlumatı yerbəyer edir, müəyyən ardıcılığa salır və onu uzunmüddətli yaddaşa ötürür. Səhər duranda görəcəksən ki, bütün mətni əzbər bilirsən.

Dəniz xəstəliyinin var?

Ömründə dənizdə olmayanlarda da dəniz xəstəliyi olur. Bu, özünü maşında, nəqliyyatda gedərkən daha çox büruzə verir. Daha çox ürəkbulanma, baş ağrısı ilə müşayiət olunur. Dənizdə olarkən dəniz xəstəliyi güc gəlibsə, gəminin aşağı göyertəsində dayanıb üfqə baxmaq lazımdır. Bu, hisslərlə vizual təəssürat arasında təzadı azaldır və adamın vəziyyəti düzəlir. Dənizdə deyilsənsə, zəncəfil yeməklə bunun qarşısını ala bilərsən.

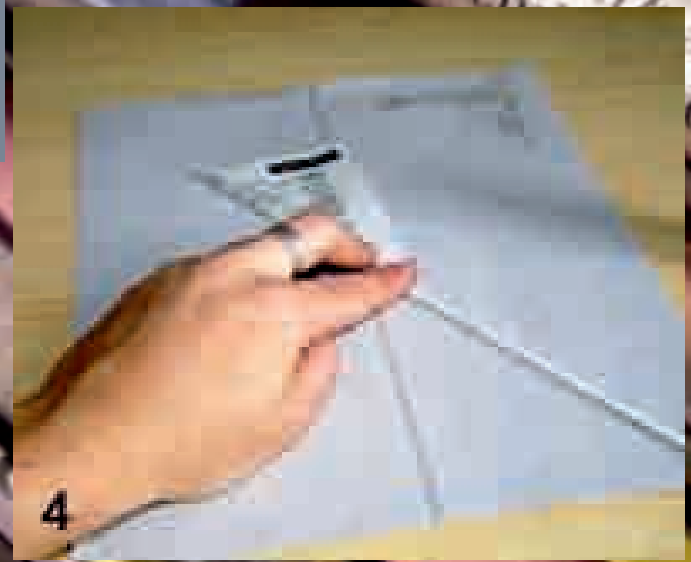
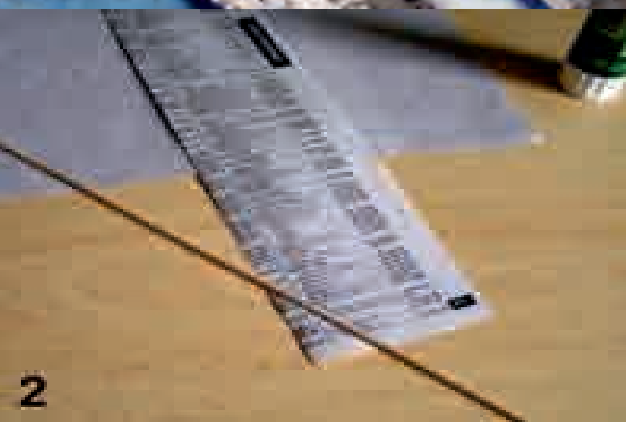
Özün düzəlt

Qəzetlə hörgü

Bacarıqlı əllər hansı materialdan gözəl əşyalar düzəldə bilməz ki? Bu dəfə sənə qəzet hörgüsü barədə danışmaq istəyirəm. Bu texnikanı bilməklə müxtəlif bəzəklər, eləcə də evdə gərək olan əşyalar — səbət, qələmqabı, dibçək, stul, qutu, sandıq, hətta uşaq arabaları hazırlamaq olar.

Ləvazimat: qəzetlər, kağız yapışqanı, bıçaq, 35 sm-lik 1,5N-li mil, PVA yapışqanı, lak, paltar şpilkası, qayçı.

İş: qəzet səhifəsini şəkildəki kimi eninə 4 yerə böl. Sonra isə bir qırağından başlayıb milə dola. Sona çatanda qəzetin ucuna azca yapışqan vur, yapışdır. Mili çıxar və çoxlu belə borucuqlar düzəlt.

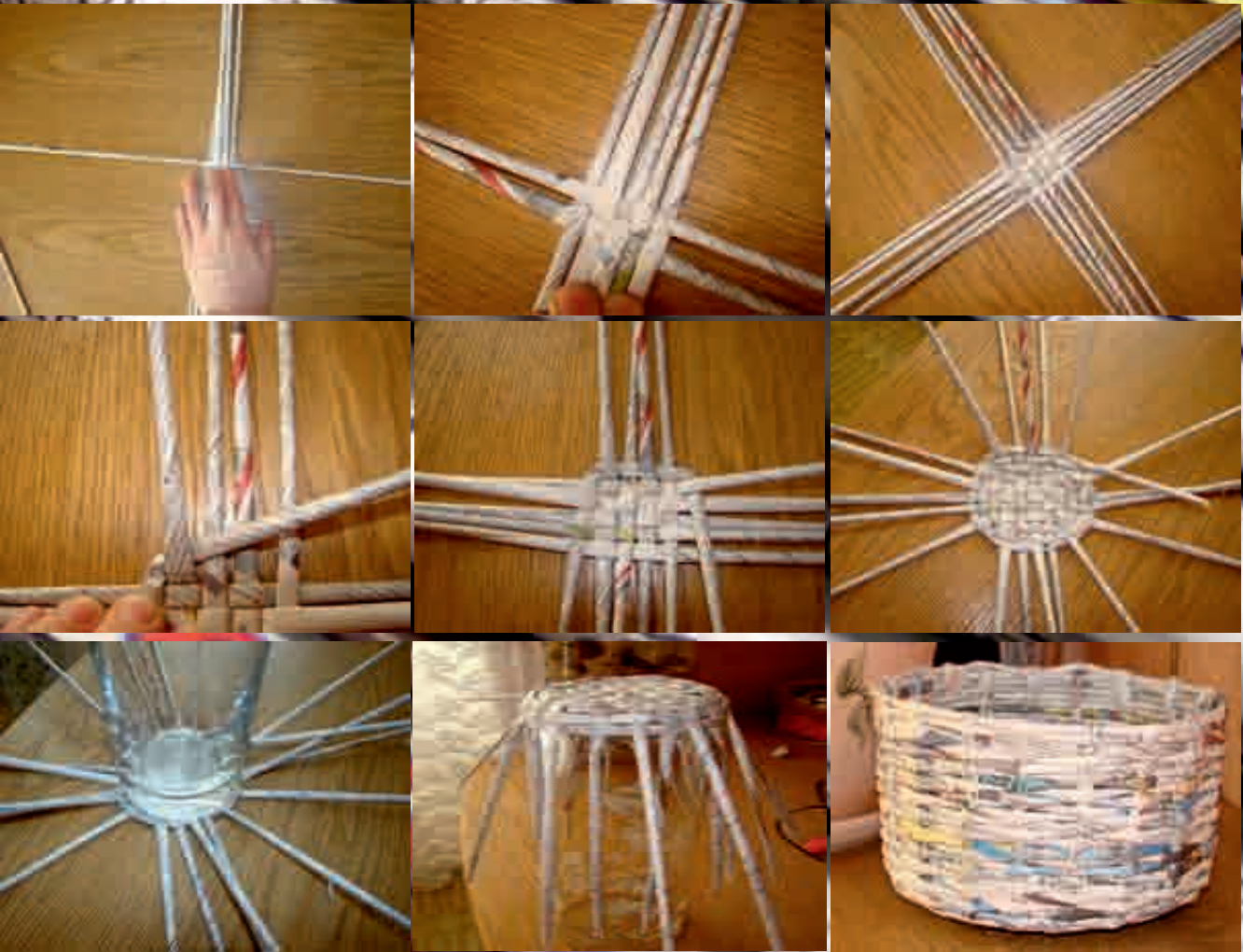




Qəzet borucuqlarından hörmə zamanı karton dibdən də istifadə etmək olar. Bu zaman onu istədiyiniz formada (oval, yumru, düzbucaq) kəsinib, qəzet borucuqlarını üzərinə yapışdırıb, sonra höürülər. Ancaq bunsuz da hörmək olar. Bunun üçün 4-5 borucuğu yan-yan qoy (dib nə qədər enlidirsə, borucuqların sayı bir elə çox olur). Birini isə onlara perpendikulyar olaraq, ortadan, birinin altından, o birini üstündən keçir. Onun yanına başqa borucuq qoy, bu dəfə əksinə qaydada hör, yəni birinci borucuğun üstündən keçdiyi xəttin altından, altından keçdiyi xəttin üstündən keçir. Belə növbələməklə 5-6 borucuğu perpendikulyar hör. Sonra isə dairəvi hörməyə keç: lap qıraqdakı borucuğu

yana qatlayıb, yenə arada birini buraxmaqla borucuqların arasından keçir. Borucuq bitəndə ucuna yapışqan vur, o biri borucuğu içinə keçir. Yaxşı alınsın deyə, nazik olan uclarını kəsinib bir qaydada sal. Beləcə şəkildə gördüyünüz qaydada hör. Axıra çatanda sərbəst qalan kənarları üstədən aşağı qatlayıb iki cərgənin arasından keçirməklə aşağıya sal (qırağı tamamlansın deyə).

Lap sonda alınan əşyanın üzərini (içini və bayırını) PVA yapışqanı ilə tamamilə ört. Lak çək. İstədiyiniz rəngə boyaya, üzərinə naxış çəkə bilərsiniz.



Tülkü və ilan



Biri var idi, biri yox idi, bir ilan, bir də tülkü var idi. Onlar qonşu idilər. Amma bir-birinin evinə gedib-gəlmirdilər. Bir gün tülkü ovdan qayıdanda gördü ki, ilan bir qurbağa tutub, keflə yeyir. Tülkü qaçıb cəld yuvasına girdi. Bunu görən ilan tülkünü səslədi:

- Qonşu, bayıra çıx, sənə sözüm var.

Tülkü əvvəl istədi çıxmasın, sonra fikirləşdi ki, qonşuluqda yaxşı düşməz. Ona görə də qapının ağzından başını çıxarıb dedi:

- İlan lələ, eşdirəm səni.

- Yaxın gəl, sənə sözüm var.

- Yox, lələ, sözünü elə orada de.

- Qorxma, yaxına gəl.

- Üz vurma, gələ bilmərəm.

- Qonşuluqda bir-birimizdən aralı gəzməyimiz yaxşı düşür.

Gəl əhd-peyman eləyək ki, bir-birimizə dəyməyək.

Tülkü razı oldu. Bir müddət belə keçdi. Bir gün səfərə gedəsi oldular. Üç gün, üç gecə yol getdilər.

Qabaqlarına böyük bir çay çıxdı. Tülkü üzmək bilirdi, amma ilan yox. İlan yalvardı:

- Tülkü qardaş, mən üzmək bilmirəm, qoy boğazına dolanım, çaydan keçim.

Tülkü razılaşdı:

- Nə deyirəm ki, dolan.

İlan tülkünün boğazına dolandı. Çayı o tərəfə keçdilər. Tülkü dedi:

- Di boynumdan açıl!

İlan gülüb söylədi:

- Hara açılıram? Mən elə bundan ötrü sənənlə yoldaş olmuşdum.

Acmışam, qanını içəcəm.

Tülkü yalvardı:

- Bəs əhd-peyman?

- Əhd-peyman nədir? Bu saat səni elə çalacağam ki!

Tülkü gördü, ilan namərdlik eləyir, kələyə əl atdı:

- İlan lələ, onsuz da mən dünyadan bezmişəm, ölmək istəyirəm. Sənə elə deyəcəkdim ki, bir yaxşılıq elə, öldür məni, dünyanın qayğısından qurtarım. Amma sənənlə yoldaşlıq eləmişəm. Qoy son nəfəsimdə üzündən öpüm.

İlan tülkünün şirin dilinə aldandı. Başını ona tərəf uzatdı. Tülkü o saat ilanın boğazından yapışdı. Bu dəfə ilan yalvardı:

- Ay tülkü lələ, bu dəfə günahımdan keç, ölünə qulluğunda duraram.

Tülkü etiraz elədi:

- Heç yalvarma! Yoldaşına xain olanın qanı halaldır.



BEYİNƏ HÜCUM!



Beyin
məşqi
gündə
cəmi
15
dəqiqə
vaxt
alır.

Beyin
məşqi
gündə
cəmi
15
dəqiqə
vaxt
alır.

Sənin beyninin imkanları düşündüyündən daha çoxdur, dostum. İnanmırsan? Bu boz maddə yığnağını məşq elətdirməyə nə sözün? Bunun həyatda, dərslərində, gələcəkdə işlərində sənə çox böyük köməyi olar.

Beynin aktivliyi hamıya – şagirdə də, tələbəyə də, işçilərə də, milyonlərə də vacibdir. Yeni bir məlumat öyrənmək, kitablar oxumaq, öyrədici verilişlərə baxmaq beyin üçün yaxşıdır. Amma elə də olur ki, adam çox oxusa da, televizor qabağında oturub sənədli filmlərin birini də ötürməsə də, işlərində heç cür uğur qazana bilmir. Niyə? Çünki beynini qeyri-standart düşünməyə vadar edə bilmir. Bunun üçün onu məşq etdirmək lazımdır.

Beyin məşqi gündə cəmi 15 dəqiqə vaxt alır. Hazırsan? Başlayaq.

Dörd ağ vərəq götür. Hansı əlinlə yazırsan – sağ, yoxsa sol? Hansıyla yazmağı öyrənmisənsə, onunla hər hansı bir sözü soldan sağa yaz. İkinci vərəqin üzərində yenə də həmin əlinlə o sözü sağdan sola yaz. Üçüncü vərəqin üstündə həmin sözü o biri əlinlə soldan sağa, dördüncü vərəqdə isə elə həmin əlinlə sağdan sola yaz. Çaşmadın?

Birinci vərəqdəki xəttin sənin məqsədin olmalıdır – yəni o biri əlinlə və sağdan sola yazanda eynilə birinci vərəqdə yazdığın kimi alınmalıdır. Bu tapşırığı bir neçə gün dalbadal təkrarla. Sonra hiss edəcəksən ki, artıq başqa cür fikirləşməyə başlamısan.

Bu sadə məşq sənin beyninin gündəlik həyatda istifadə etmədiyi zonaları hərəkətə gətirəcək. Nəticədə ən çətin situasiyada qeyri-adi və düzgün çıxış yolunu daha tez tapacaqsan.

Məşqinin nəticələri barədə mənə yazmağı unutma, dostum, danışdıqımı?

Filler bir-birlərini torpağın titrəməsi ilə anlayırlar. Bir yerdə təkik döyüb yeri titrədərək onlar özlərindən hətta 32 km aralı olan dostlarına ismarıq yollaya bilirlər.

Afrika filləri isə hətta səsləri yamsılaya bilirlər. Bir neçə dəfə alimlər onların yaxınlıqdan keçən şosse yoluyla şütüyən yük maşınlarının səsinə yamsıladıqlarını lentə yazıblar. Düzdür, onların niyə belə etdikləri indiyədək bilinmir.



Qızılı Arlekin quru qurbağası (Atelopus zeteki) Kosta-Rika və Panamada yaşayan nadir amfibiyadır. O, öz cinsindən olan qurbağalarla jestlərlə danışıq. Məsələn, haraya gedəcəyini söyləmək üçün Arlekin əl və ayaqlarını tərpedib dairəvi hərəkətlər edir.

Bəzi ilanlar düşmənlərini qorxutmaq üçün möhkəm səs çıxarırlar. ABŞ-ın cənub-qərbində Arizona əfisi və donuzburun ilanı öyrənən zooloqlar onların çıxardıqları qulaqbatırıcı partititini bir neçə dəfə eşidiblər. Sonra məlum olub ki, sən demə, bu ilanlar bağırsaqlarındakı qazı havaya buraxaraq belə gurultu yaradırlar.

Adamlar öz aralarında danışıq və bunu nemət hesab edirlər. Hərdən bəziləri heyvanlara baxıb heyfsilənir, «dili olsa, danışıq» deyirlər. Əlbəttə, çoxları bilmirlər ki, heyvanlar da danışıq, ancaq öz aralarında. Bunun üçün onlar qeyri-adi üsullardan istifadə edirlər.



HEYVANLAR HANSI İ



Kenquru quyruğunun köməylə ünsiyyət qurur. Narıncı kenqurudan biri yırtıcı heyvan görərsə, ya ağır quyruğu, ya da dal ayaqları ilə yerdə «nağara çalır». Bundan başqa, narıncı kenqurular barmaqlarını şaqqıldada bilirlər, analar isə balalarını toyuq qaqqıltısına bənzər səsə çağırırlar.

Çin qurbağaları isə meymunların çığirtısını, quşların cikkiltisini, hətta balinanın nəğməsini xatırladan aşağı tezlikli səsələr çıxara bilirlər.


Əgər hansısa heyvanın «mahnı oxumaq» qabiliyyəti aşağıdırsa, o zaman o, süni səsgücləndiricilərdən istifadə edir. Məsələn, yereşən atəşböcəyi xoşuna gələn «xanım»ın diqqətini cəlb etmək üçün yerin altında mağara qazır, girib orada oturur, oxuyur.



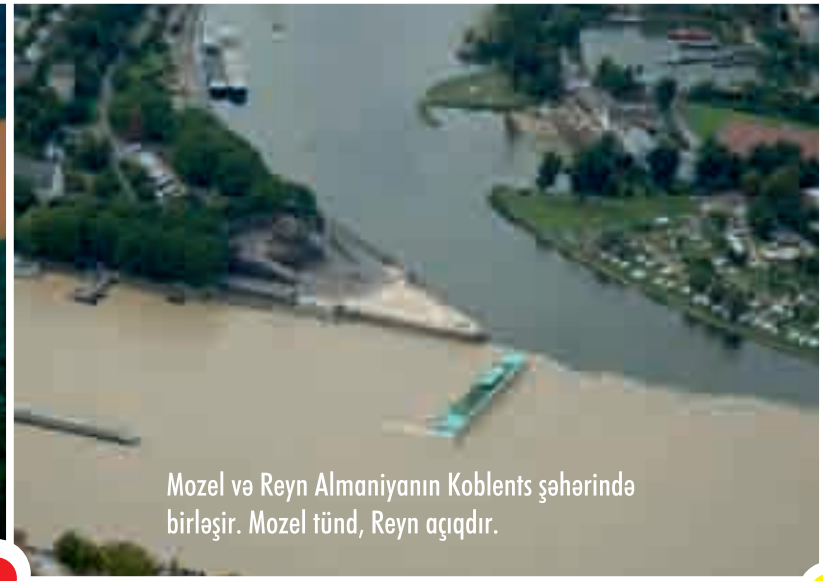
Siçanlar ciyildəməkdən başqa da səsələr çıxarırlar. Məsələn, aşıq siçan sevgilisinə mahnı da oxuyur. Ancaq o, bunu ultrasəs diapazonunda oxuduğundan biz o «mahnını» eşidə bilmirik. Çölsiçanları isə itlər kimi, qoxu ilə ünsiyyət qururlar. Onların ifrazatı ultrabənövşəyi işıq yaydığından bundan çölsiçanlarının düşmənləri də faydalanırlar. Siçovullar bir-birlərilə fitlə danışırlar. Hətta bunu eşitmək də olur.

Şimali Amerika öküz qurbağasının nəriltisi isə bir neçə kilometr uzaqdan eşidilir.

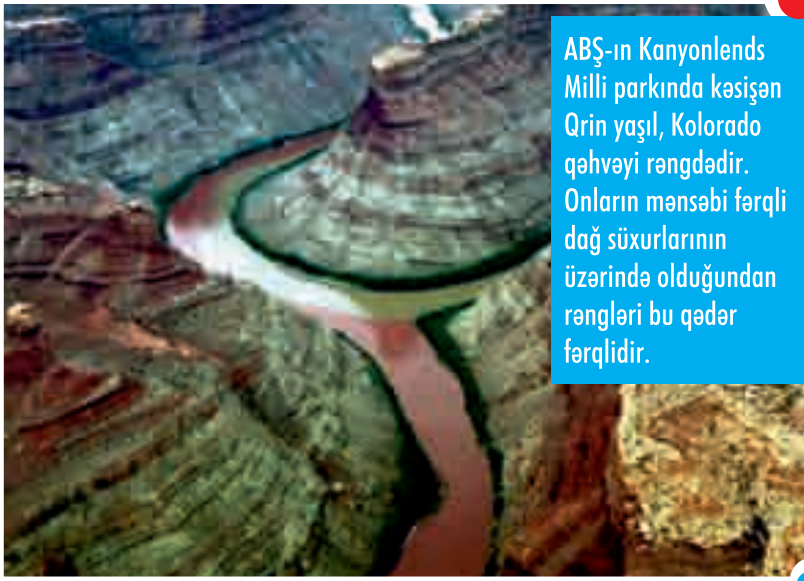
DİLDƏ DANİŞİRLAR?



Uruqvay və Misyone. Argentinada bu iki çay Misyones əyalətində qovuşur. Bunlardan biri kənd təsərrüfatında istifadə etmək üçün təmizlənir, o biri isə yağışlar mövsümündə gildən qıpqırmızı olur.




Mozel və Reyn Almaniyanın Koblents şəhərində birləşir. Mozel tünd, Reyn açıqdır.




ABŞ-ın Kanyonlends Milli parkında kəsişən Qrin yaşıl, Kolorado qəhvəyi rəngdədir. Onların mənəbi fərqli dağ süxurlarının üzərində olduğundan rəngləri bu qədər fərqlidir.

İKİ RƏNG BİR ÇAYA NECƏ SIĞDI?

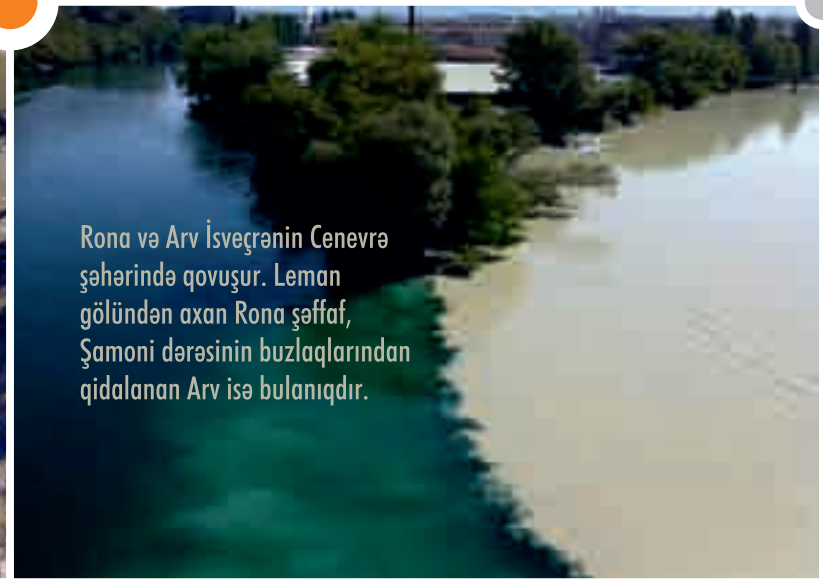
Səncə, iki çay qovuşanda onların suyunu ayırmaq olarmı, dostum? Belə baxanda o da sudur, bu da. Amma çayların da, bulaqların da, dənizlərin də, okeanların da suyu tərkibinə görə fərqlənir. Onların arasında sədlər də var. Çox vaxt bu, insanlar üçün sirr qalsa da, dünyada elə çaylar var ki, suqovuşanda onları adi gözlə bir-birindən ayırmaq çox asandır.



Mononqaela və Allegeyni ABŞ-ın Pensilvaniya ştatında qovuşaraq birlikdə Ohayo çayına axır.



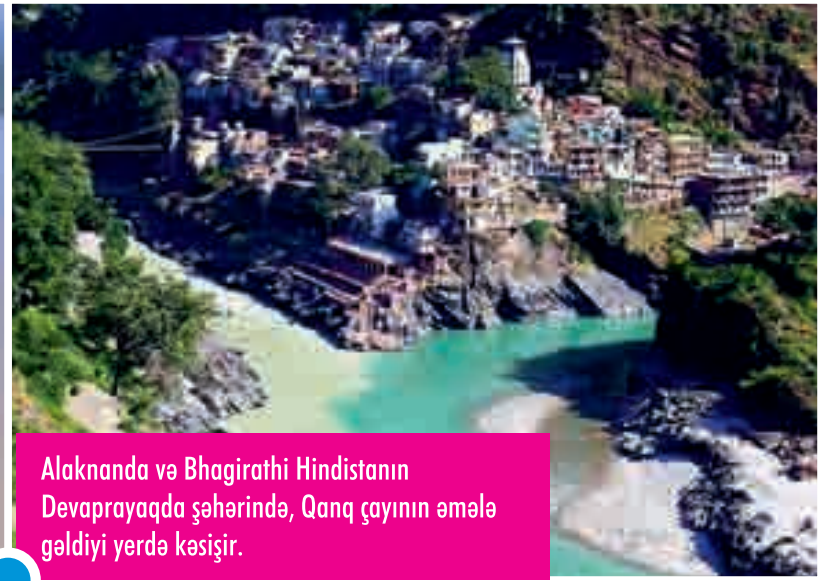
ABŞ-dakı Ohayo və Missisipi qovuşandan sonra 5-6 km boyunca qarışmır. Missisipi yaşıl, Ohayo qəhvəyidir.



Rona və Arv İsveçrənin Cenevrə şəhərində qovuşur. Leman gölündən axan Rona şəffaf, Şamoni dərəsinin buzlaqlarından qidalanan Arv isə bulanıqdır.



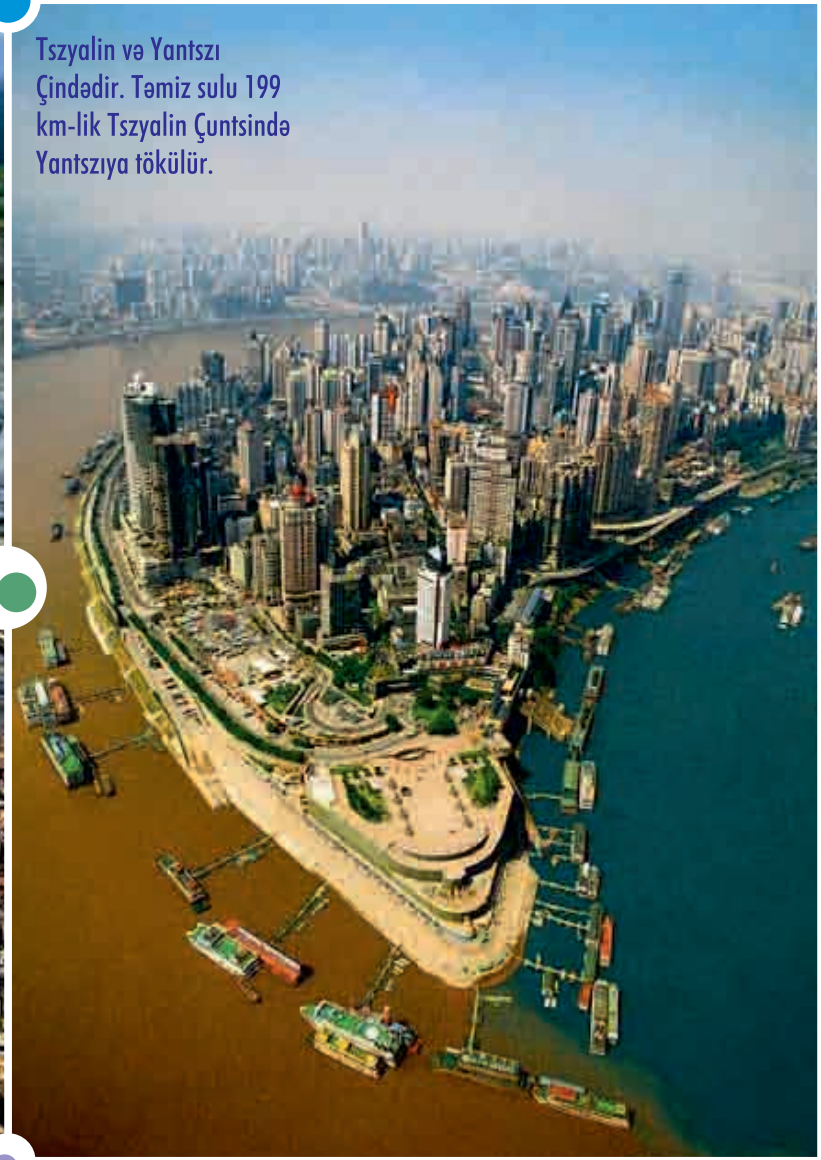
Drava və Dunay
Xorvatiyada, Osiek
şəhərinin yaxınlığında
qovuşur.



Alaknanda və Bhagirathi Hindistanın
Devaprayaqda şəhərində, Qanq çayının əmələ
gəldiyi yerdə kəşifir.



Bulanıq Arqut və təmiz
Xatun Rusiyanın Altay
vilayətində kəşifir.



Tszyalin və Yantszi
Çindədir. Təmiz sulu 199
km-lik Tszyalin Çuntında
Yantsziyə tökülür.



Tompson və Freyzer Kanadanın Britaniya
Kolumbiyası ərazisində qovuşur. Freyzer
suyunu dağlardan aldığı üçün bulanıqdır.



Xatun və Koksa da
Rusiyada, Altayda kəşifir.
Katun yaşıla çalır.

Çiçək heykəllər Çürüşə çıxdılar

Dünyanın çox ölkəsində insanlar gül bayramları keçirirlər. Hər il Bakıda da çiçəklərdən düzəldilmiş heyvanların heykəllərini, maraqlı kompozisiyaları görmək olar. Bu fotolar isə Hollandiyanın Zundert şəhərindəki gül bayramındandır. Heyrətamizdir, deyilmi?





VALİDEYNLƏRİMİZLƏ BİRLİKDƏ OXUYURUQ!

NƏ DEDİN? EŞİTMƏDİM.

(əvvəli iləmə)
Göz-gözə, diz-dizə

Məhəllədə söhbət edən qonşu qadınlara diqqət elə. Niyə onların söhbəti belə yaxşı tutur? Çünki el arasında deyilən kimi, diz-dizə oturub göz-gözə danışırlar.

Vizual ünsiyyət söhbətdə çox vacibdir. Danışana baxarkən dinləyici ilk növbədə ona maraq göstərir, həmçinin diqqətini ona cəmləməklə qavramanı asanlaşdırır. Baxışlarla görüşmək adətən bir neçə saniyə çəkir – qarşılıqlı anlaşma üçün bu, kifayət edir.

Xoşagəlməz məsələlərin müzakirəsi isə istisnadır: bu zaman vizual kontaktdan qaçmaq sənəin mü sahibinin emosional vəziyyətini başa düşdüyündən və nəzakətdən xəbər verir. Diqqətli, uzunmüddətli baxış isə sənəin qarşındakının daxili dünyasına nüfuz etmək istəyini bildirir.

Ara ver

Reklam fasiləsi məlumatı qavramağa nə qədər imkan verir, söhbətə ara vermək də bir elə faydalıdır. Pauzadan qorxmaq lazım deyil. O, müsahiblərinə səndən eşitdiklərini götür-qoy etməyə, verəcəkləri qərarı, deyəcəkləri sözü «bişirməyə» imkan yaradır. Həmçinin nitqdə pauza deyilən sözün vacibliyini, dəyərini də vurğulayır. Əsas odur ki, fasilə 2-3 dəqiqədən çox uzanmasın. Yoxsa hamı üçün ağır gələcək.

Parazit sözlərə aludə olmaq, onların «quluna» çevrilmək olmaz. Əgər onların sənəin nitqini nə dərəcədə korladığını təsəvvür etməsən, başqalarının danışmalarına fikir ver. Kəlməbaşı «deməli», «atamcanı», «vallah», «ümumiyyətlə», «yəni», «həqiqətən», «bilirsən», «bəs nə» və s. kimi sözlər mövzunu ucuzlaşdırır.

Baxışın optimal uzunluğu cəmi 10 saniyədir. Bundan artığı çağırış, meydan oxumaq, yaxud da qarşındakını utandırmaq mənasını verir. Sonuncu daha çox inamsız və utancaq adamlara aiddir.



İntonasiyaya diqqət!

Bəzi adamlar danışarkən intonasiyalarına fikir vermirlər. Çox nahaq. İntonasiya əmr, narazılıq, ikrah, yalvarış, qəzəb, sevgi, yaltaqlıq və s. hisslər doğurur. Elə adamlar var ki, hansısa intonasiyaya aludə olur və vaxt ötdükcə ona o qədər alışırlar ki, məsələn, adi su içmək xahişini generalın əsir götürdüyü düşmənə əmr verməsinə çevirirlər. Düzgün olmayan intonasiya müsahibi çaşdırır, həmçinin onu narazı sala, ümumiyyətlə ünsiyyətdən qaçmağa vadar edə bilər. Həmçinin düzgün olmayan intonasiya deyilən sözü də dəyərdən salır.

ABŞ prezidenti Tomas Ceferson deyirdi ki, əgər hirslisənsə, danışmazdan əvvəl onadək say. Əgər çox hirslisənsə, onda yüzədək say.

Məcburi ünsiyyət

Tanımadığın, yaxud yaxşı tanımadığın adamlarla, ümumi bir marağının olmadığı biri ilə söhbət zamanı, həmçinin diqqət mərkəzində olduğun, insanların səni qiymətləndirdiyini bildiyin hallarda sıxılır və eyni zamanda qeyri-səmimilik hiss edirsən, eləmi? Dərd eləmə, belə situasiyalarda çoxları özlərini rahat hiss edirlər.

Əgər məcburən kiminlə ünsiyyətdə olmalısansa, o zaman neytral mövzularla söhbət etməyə çalış. Sonra isə ya hər ikinizi, ya da müsahibini maraqlandıran məsələyə keç.

Müsahibinin ünsiyyətə yaxın olub-olmadığını təyin elə, əhval-ruhiyyəsinə diqqət yetir. Əgər o, danışmağı sevirsə, çox güman ki, təşəbbüsü ələ alacaq, əgər sakitdirsə, sən daha fəal olmalısən. Müsahibini onun üçün maraqlı olan mövzuya yönəldərkən isə zəhlətökən olmamağa çalış.

Bəzən ona xoş, sənə isə maraqlı olan xatirələr, yerinə düşən məzəli hadisə və lətifələr də söhbətə körpü salmağa kömək edir.



23

Mələr

İnsanın ən güclü əzələsi onun dilidir.
Timsah isə dilini çıxara bilmir.



Tarakan başsız 9 gün yaşayır,
sonra isə sadəcə, aclıqdan ölür.



Səncə, insanın neçə hissi var? Çoxları buna belə cavab verirlər: 5 – yəni görmə, dadbilmə, eşitmə, qoxubilmə, toxunma. Hazırda isə bunlara daha dördü əlavə olunub: termosepsiya – dəri ilə istini (yaxud soyuğu) duyma, ekvibriosepsiya – tarazlıq hissi (daxili qulaqdakı boşluqların maye ilə dolması ilə təyin olunur), nosisepsiya – ağrı hissi, propriosepsiya – bədəni anlamaq hissi (məsələn, gözümüz yumulu olsa da, bilirik ki, ayağımızın baş barmağı bədənimizin digər üzvlərinə nəzərən harada yerləşir). Amma bəzi nevroloqlar deyirlər ki, hissələrin sayı daha çoxdur, məsələn, aclıq və susuzluq da əsas hissələr kimi rəsmiləşdirilə bilər.

olur dünyada?

ABŞ-ın Minnesota ştatındaki «İblis Çaydanı» adlı şlalənin suyu torpaqda izsiz itir. Brul çayı çayadan tökülərkən iki axına ayrılır. Sağdakı şlalə aşağı axır, soldakı isə çalada izsiz itir. Hesab olunurdu ki, o, yeraltı yollarla gölə axır. Ancaq bunu heç kim sübut edə bilməyib. Bu şlalənin suyuna boyalar, hətta rəngli plastmas kürələr də atıblar ki, sonradan haradan çıxdığını öyrənsinlər, amma onlar da yoxa çıxıblar.

«Qadağan olunmuş rənglər»dən xəberin varmı, dostum? İş burasındadır ki, onların mövcudluğunu bizim gözüümüz asanlıqla təyin edə bilmir. Amma onlar var, məsələn - qırmızı-yaşıl və ya göy-sarı. İnsan bu rəngləri nəinki görə, heç təsəvvür də edə bilmir. İnsan gözündəki neyronların fəaliyyəti ilə qurulub ki, müəyyən rəngləri görəndə bu neyronlar beyinə məhz sarı, yaxud qırmızı rəngi gördüklərini xəbər verir və beləliklə də «dalaşırlar». Məsələn, qırmızı işıq neyronlarını yaşıl işıq neyronları, sarıları isə göy işıq neyronları «əzirlər» və əksinə.

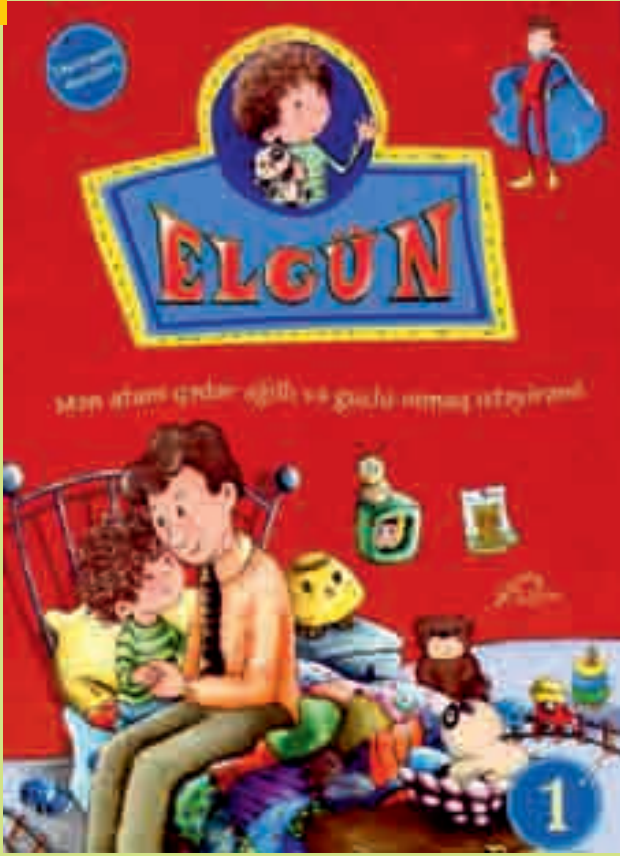


Qarışqa öz çəkisindən 50 dəfə ağır yükü qaldıra bilir, sərxoş olanda isə həmişə sağ böyrü üstə yığılır.



Böyük miqdarda fıstığı bir yerdə daşımaq, yaxud tezalışan və lifli materialların yanında saxlamaq olmaz. Çünki bu, böyük yanğına səbəb ola bilər. Səbəb odur ki, fıstığın tərkibindəki çoxlu miqdarda yağ nəql zamanı sürtünmə yaranarsa, alışa bilər. Yanğın olmasın deyə fındığı çox qurudur və soyuq temperatur şəraitində daşıyırlar.



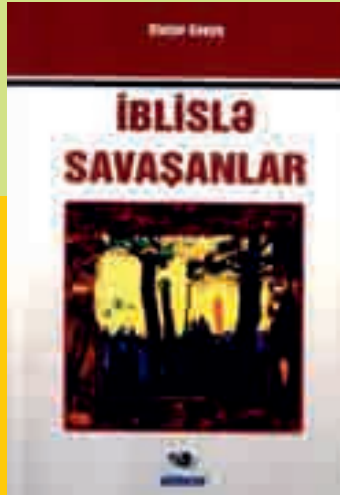


«Elgünün hekayələri»

Bunlar uşaqların maraqlı macərələrindən bəhs edir. Düzgün davranış qaydaları ilə tanış olmaq istəyirsinizsə, bu kitabı oxu, məsləhətdir.



Elxan Elatlı
«Qisas gecəsi»
Əsasən detektiv əsərlər müəllifi kimi tanınan Elxan Elatlının bu romanı Azərbaycanın Milli qəhrəmanı Mübariz İbrahimovun qısa həyatından, onun şərəfli döyüş yolundan bəhs edir.



Stefan Sveyq
«İblislə savaşanlar»
Dahi avstriyalı yazıçı Stefan Sveyqin bu kitabı XIX əsr alman mədəniyyətinin üç böyük şəxsiyyətinin – Holderlinin, Kleystin və Nitsşenin - sarsıntılarla dolu həyatından bəhs edir.



"M.F. Axundzadə - 200"
«Azərbaycanın görkəmli şəxsiyyətləri» seriyasından olan bu kitabda Mirzə Fətəli Axundovun əsərləri və ədib barədə məlumatlar yer alır.



Mustafə Çamənlı
«Fred Asif»
Bu kitab Azərbaycanın daha bir Milli qəhrəmanı, "General Məhəmməd Əsədov mükafatı"nın laureatı Fred Asifə həsr olunub.



«Şokolad kimi nağıllar»

Bu seriyada toplanan nağılların qəhrəmanlarının başlarına gələn hadisələr əsasında Allahın adlarının mənası izah olunur.



Elçin Ələkbərzadə
«Dünyanın 7 möcüzəsi və
33 möcüzə insan»

Dünyanın 7 möcüzəsi, həmçinin adları tarixə düşmüş 33 möcüzə insan haqqında bu kitabdan ətraflı məlumat ala bilərsiniz.



Gi de Mopassan
Seçilmiş əsərləri
Məşhur fransız yazıçısı, dahi roman ustası Gi de Mopassanın əsərləri çox asan oxunur. Onun üslubu, incə yumoru milyonlarla insanın xoşuna gəlir. Mopassan cəmi on il ərzində 6 roman, 300-ə yaxın novella yazıb. Bunların bəziləri bu kitabda toplanıb. Oxumağın məsləhətdir.



«Bibiheybət ziyarətگاهی»
Azərbaycanın bir çox rayonları kimi, Abşeronda da ziyarətgahlar, tarixi abidələr çoxdur. Bunlardan biri də Bibiheybət ziyarətgahıdır ki, onun barəsində maraqlı məlumatları bu kitabdan əldə edə bilərsiniz.



«Təbiət haqqında hekayələr»
Kitabda məşhur və əyləncəli hekayələr toplanıb. Onunla sənə heyvanlar aləminə maraqlı səyahət gözləyir.



Məntiqi SUAL

1. Üçəm falçılar yanaşı oturmuşdular. Onlardan birinin adı Həqiqət (həmişə düz danışırdı), ikincinin - Zarafatçı (hərdən doğru, hərdən yalan deyirdi), üçüncünün adı isə Yalan idi (həmişə ancaq yalan danışırdı).

Müdrək adam onlardan hansının kim olduğunu tapmaq istədi. Onlara 3 sual verdi.

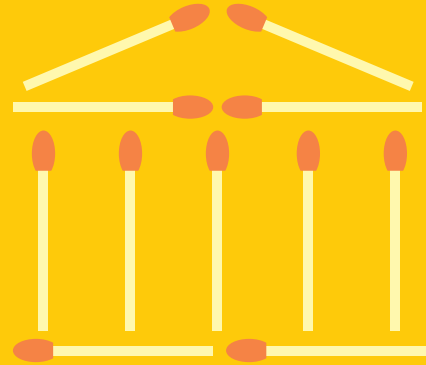
- Sənin yanındakı kimdir? - deyə o, soldan birinci oturan qadından soruşdu.
 - Həqiqət.
 - Sən kimsən? – müdrək ortada oturandan soruşdu.
 - Zarafatçılıam.
 - Sənin yanında oturan kimdir? – müdrək sağdan birinci oturmuş qadından soruşdu.
 - Yalan.
- Soldan birinci oturan qadının adı nə idi?

2. Adam portretə baxırdı. Biri soruşdu: «Kimin portretinə baxırsınız?» Adam cavab verdi: «Ailədə mən tək böyümüşəm. Portretləkinin atası mənim atamın oğludur».

Adam kimin portretinə baxırdı?

3. 11 kibrit çöpündən düzəldilmiş məbədin 4 kibritinin yerini elə dəyiş ki, 15 kvadrat alınsın.

4. Qızla oğlan kinoteatrın girişində saat 20:00-da görüşməli idilər. Onların saatları səhvdir: oğlanın saati 3 dəqiqə geri qalır, oğlan isə fikirləşir ki, saati 2 dəqiqə qabağa qaçır; qızın saati isə 2 dəqiqə qabağa qaçır, amma o fikirləşir ki, saati 3 dəqiqə geri qalır. Onların hansı gecikəcək, hansı tez gələcək?



Ötən sayımızdakı (6(40)) məntiqi sualların cavabları:

1. Bu, saat barədə məsələ idi. Displaydəki növbəti rəqəm 1901 olmalıdır, daha dəqiqi - 19:01.

2. Məlumdur ki, hər iki kağızda «Get» yazılmışdı. Odur ki, vəzir sandıqçadan bir kağız çıxardı, onu tikə-tikə edərək uddu. Padşah da məcbur olub onu vəzifədə saxladı. Açması belədir ki, əgər sandıqçada «Get» yazılan kağız qalıbsa, deməli, vəzirin udduğu kağızda «Qal» yazılmışdı.

3. Kişi sahilə ocaq qalamalı, bir qədər aralı qaçmalıdır ki, həmin ərazi tamam yansın. Sonra isə oraya qayıdıb rahat otura bilər. Çünki əsas yanğın oraya çatanda artıq yandırmağa bir şey olmayacaq.

4. Papaqçının gəlirini hesablayaq: 25 manat (oğlanın gətirdiyi) – itki: (papaq (10 manat) + 15 manat (alıcıya verilən xırda) + 25 manat (corabsatana verilən pul)) = 25 – 50 = -25 (manat). Yəni papaqçı 25 manat ziyana düşdü.

Başqa cür də həll etmək olar: corabsatan qadının 25 manatı özündə qaldı (25 manatı xırdalayıb verdi, 25 manatı da papaqçıdan aldı). Alıcı 15 manat xırda və 10 manatlıq papaqla getdi. Yəni papaqçı da 25 manat ziyana düşdü (15 manat xırda və 10 manat papaq).

- Oğlum, get, çörək al.
- Bəs sehrli kəlmə?
- İnternetini bağlayaram al!..
- Yaxşı-yaxşı, qaçıram!..

Futbol oyununda azarkeşlərdən biri uşaqdan soruşur:

- Sən belə bahalı bilet üçün pulu haradan almısan?
- Atam alıb, mən yox.
- Bəs o özü haradadır?
- Evdə. Bileti axtarı.

Kişi gecə növbəsindən qayıdır. Uşaqları sevinirlər:

- Ata, ata! Gəl oynayaq, nə olar!..
- Yaxşı. Gəlin «Mavzoley» oyunu oynayaq. Mən Lenin olum, siz də qarovulçu.

BİRLİKDƏ GÜLƏK

- Ana, pul ver də, noutbuk almaq istəyirəm.
- Yox. Səncə, pullar ağacda yetişir?
- Ana, bəs pullar nədən hazırlanır?
- Kağızdan.
- Bəs kağız?..
- ...



Ata və oğlu kafeyə gəlirlər. İçki sifariş verib çantadan buterbrod çıxarıb yeməyə başlayırlar. Barmen yaxınlaşır:

- Bağışlayın, ancaq burada öz yeməyinizi yeyə bilməzsiniz. Ata və oğul baxışlılar, buterbrodlarını dəyişib yeməyə davam edirlər.

Müəllim:

- Uşaqlar, yadınızda saxlayın, kim ki «4» və «5» alacaq, o, cənnətə düşəcək, kim ki «2»-«3»-lə oxusa, birbaşa cəhənnəmə gedəcək. Şagirdlərdən biri:

- Ay müəllim, yəni bu məktəbi heç kim sağ qurtarmayacaq?

Uşaq atasının yanına gəlir:

- Ata, sənə iki sualım var.
- Eşidirəm, bala.
- Birinci: cibxərcliyimi artıra bilərsən? İkinci: axı niyə yox???

Tələbə universiteti bitirəndən sonra kəndə qayıdır. Atasını mətbəxdə görür. Kişi 3 yumurtadan qayğanaq bişirməyə hazırlaşır. Görüşəndən sonra ata soruşur:

- Hə, şəhərdə sizə nə öyrədirdilər?
- Məntiq öyrənirdik, ata.
- O nədir ki?
- İndi izah edərəm. Diqqətlə qulaq as. Mən indi sənə sübut edəcəm ki, kasada 3 yox, 5 yumurta var.
- Əcəb? Bu necə olur?
- Bax, 3 rəqəminin içində 2 rəqəmi var. $2+3=5$. Deməli, sənin kasanda 5 yumurta var.
- Hə, bala, görürəm, yaxşı öyrənmişən. Onda mən o kasadakı 3 yumurtadan özümə qayğanaq bişirim, qalan ikisi də sənin olsun.

Ana ataya: «Bu gün iclasım var, uşağı apararsan?»

Ata uşağı maşına qoyub uşaq bağçasına aparır:

- Oğlum, sənin bağçandır?
- Yox, ata.
- Başqa bir bağçaya gəlirlər:
- Sənin bağçandır, bala?

- Yox, ay ata.

Başqa birinə yaxınlaşırlar:

- Hə, yəqin, sənin bağçan budur.
- Ata, əgər bundan sonra dördüncü bağçaya da getsək, mən dərsə gecikəcəm.

Gənc vəkil adlı-sanlı vəkil olan atasının yanına gəlib sevincək deyir:

- Ata! Mən sənə düz 20 il apardığın işi uddum!
- Axmaq! Mən o işin sayəsində sizi 20 il dolandırmışam.

Slembo



Maykl Cordanı izləmişən, dostum? Bəs Kobe Brayantı? Kompüter oyunlarını necə, xoşlayırsan? Yəqin ki, cavabın «hə» olacaq. İndi nəinki uşaqlar, elə böyüklər də kompüter oyunlarını sevirlər – asudə vaxt keçirmək, əhvalı düzəltmək, adrenalin qazanmaq. Son vaxtlar oyunlardakı qrafikanın da keyfiyyəti yaxşılaşdığından bu oyunlar lap möhtəşəm olub. Təsəvvür elə ki, Cordan kimi nəhəngləri yara-yara basketə doğru irəliləyirsən, qəfildən ayaqların yerdən üzülür, uçursan, bir əlinlə səbətin kənarını tutub, o biri əlindəki topu oraya salırsan...

Los-Anceles sakini olan Meyson Qordon da yəqin, belə düşünürmüş, ona görə də o, real oyunu kompüter oyunu səviyyəsinə qaldırmağı qərara alıb. Beləcə, Slam Ball (slembo) yaranıb.

İlk oyun Los-Ancelesdəki sahibsiz anbarda baş tutdu. O, basketbola çox bənzəyirdi, amma standart olmayan o qədər məqam vardı ki... Bütün sahə rezin batutla örtülmüşdü. Oyunçular tullanırlar, ağlagəlməz tryuklar edirlər, topu basketə salırdılar. Onlar bir-birlərini «uçuş» zamanı əzməsinlər deyər beysbol kostyumu geymişdilər.

Başqa bir idman həvəskarı, prodüser Mayk Tollin bu ideyanı bəyəndi və Qordona slembo inkişaf etdirməkdə kömək göstərdi. Düzdür, hələ slembo federasiyası yoxdur, ona görə də bu oyunun qaydaları hələ dəqiqləşdirilir.



Hazırda isə bu qaydalar belədir: 30.4x19 m ölçülü meydançada 2.1x4.2 m-lik 8 batut (hər basketin yanında 4 ədəd) olur. Top rəqib komandanın basketindən keçirsə, hesaba alınır. Əgər oyunçu basketin halqasına toxunaraq topu içəri salırsa (buna slembo deyilir), 3 xal, toxunmadan salırsa, 2 xal qazanır. Həmçinin basketboldakı 3 xallıq xətdən atılan zərbə də burada qüvvədədir.

Oyun hərəsi 5 dəqiqə olmaqla 4 hissədən ibarətdir. İki hissədən sonra 10 dəqiqə fasilə olur. Son 2 dəqiqədə hər komanda 1 taym-out götürə bilər. 1 komanda topa yalnız 20 saniyə hakim ola bilər.

Havada mübarizə apararkən bəzi məhdudiyyətlər var. Topu çiləməyən oyunçuya hücum etmək olmaz. Həmçinin arxadan zərbə vurmaq yasaqdır.

Qayda pozuntusuna görə oyunçuya fol verilir. 4-cü fola görə o, meydanı qovulur. İdmana yaraşmayan hərəkətə görə ona texniki fol verilir. İki texniki fol qovulmağa bərabərdir. Haqqı tapdanan oyunçunun isə cərimə zərbəsinə haqqı var. O, atış edən zaman ona mane olmaq olar, ancaq fol alan oyunçu bu zaman ondan uzaq durmalıdır.

Əvəzləmələrə məhdudiyyət yoxdur. Meydanda iki hakim olur. Komandaların məşqçiləri, məşqçi köməkçiləri, tibbi heyəti olur.

Özün yarat

Bir kişi yaxşı həyat arzusundaydı. Evi, əynindəki paltarı, ümumiyyətlə, ətrafında olan heç nə xoşuna gəlmirdi. Fikirləşirdi ki, axı niyə filankəsin hər şeyi var, onun yoxdur.

«Yaxşı evim, qəşəng arvadım, çoxlu pulum olsaydı, xoşbəxt olardım», - deyə kişi bütün gün fikirləşirdi. Bir dəfə o, Sehrbaza rast gəldi.

- Mən sənin fikirlərini eşitdim, - Sehrbaz dedi. - Sənə kömək edəyəm. Arzularını de, yerinə yetirirəm.

Kişi çox sevindi, amma bir az şübhəli qaldı:

- Yəni belə də olur? İstəyirəm, o da yerinə yetsin? Yəqin, əvəzində nə isə istəyirsən?

- Heç nə. Sən uzun müddətdir ki, arzulayırsan. Mən də fikirləşdim ki, yəqin, nə istədiyini dəqiq bilirən. De, mən də yerinə yetirirəm.

- Yaxşı. Böyük, qəşəng ev, biş-düşü bacaran gözəl arvad, çoxlu da pul istəyirəm.

- Oldu. Axşam yat, sabaha hər şey hazır olacaq. Doğrudan da, sabahı gün kişi böyük, rahat, gözəl evdə oyandı. Gözəl bir arvad ona dadlı səhər yeməyi hazırlamışdı. Kişinin adına bankda hesab açılmışdı. Nə qədər pul xərcləyirdisə, bitmək bilmirdi.

Amma günlər, aylar keçir, heç nə dəyişmirdi, hər şey darıxdırıcı idi. Kişi fikirləşdi: «Axı hər şeyim var. Bəs niyə xoşbəxt deyiləm?» O yenə Sehrbazı çağırdı.

- Mənim hər şeyim var, bəs niyə xoşbəxt deyiləm? - kişi ona qonaq gələn Sehrbazdan soruşdu.

- Nə istəmişdin, hamısını yerinə yetirdim. Xoşbəxtliyindən həzz al!

- Axı bacarmıram. Böyük, gözəl evimdə tənhayam, gözəl arvadım məni sevindirmir, o çoxlu pullar da mənə ləzzət eləmir. Niyə?

- Sən məndən ev istədin, amma ailə ocağı, rahatlıq istəmədin. Məndən gözəl qadın istədin, amma sevgi, anlayış və hörmət istəmədin. Pul istədin, amma onun verdiyi sərbəstlik, güc və sevinci istəmədin, - Sehrbaz dedi.

Kişi sevindi:

- Çox sağ ol! Anladım. Bunların hamısını istəyirəm. Mənə onları ver!

- Anladınsa, çox gözəl. Onda get özün yarat, - deyib Sehrbaz yoxa çıxdı.

Azərbaycan Respublikası Ədliyyə Nazirliyində qeydiyyatdan keçib.

Qeydiyyat nömrəsi: 2004

2006-cı ilin noyabrından ("Körpəm" adı ilə 2006-cı ilin martından) çıxır.

Təşkilati dəstək: Azərbaycan Respublikası Mədəniyyət və Turizm Nazirliyi
F.Köçərli adına Respublika Uşaq Kitabxanası

Baş direktor və təsisçi:

Fizurə Quliyeva,
əməkdar mədəniyyət işçisi

Baş redaktor: Ülviyyə Gülməmmədova

Məktəblərlə iş: İlahə Quliyeva

Korrektor: Zahirə Dadaşova

Bədii tərtibat: Elşən Qurbanov

Yayım üzrə menecer: Rafət Quliyev

Üz qabığında: Firuzə İsmayılova

Müəlliflik hüququ "Göy qurşağı"na məxsusdur. Xüsusi icazə olmadan jurnalın surətini və yaxud elektron variantını çap etmək və yaymaq qanuna ziddir.

Ünvan: Bakı, AZ1022

S.Vurğun küçəsi - 88.

Tel: (+99412) 597 08 51,

(+99412) 597 08 79.

Jurnalımıza abunə olmaq istəyirsinizsə, yuxarıdakı ünvana müraciət edə bilərsiniz.

goyqurshagi@mail.ru

Tiraj 3000



www.clb.az